

Onder d'n Kroezeboom

Kwartaaluitgave van de Historische Vereniging Old Reurle

Jaargang 33, nr. 1 (maart 2017)

Van de voorzitter

2017 is voor onze vereniging zeer triest begonnen door het overlijden van ons zeer gewaardeerd bestuurslid Bert Kettelerij, wij gaan proberen zijn werk voort te zetten.

Leden en een ieder die onze vereniging een warm hart toedragen hebben gestemd op onze website, wij wachten af of we in de prijzen zijn gevallen.

Aan onze web-meister kan/zal het niet liggen, want wij krijgen van verschillende kanten complimenten voor onze site.

Ik durf het bijna niet te schrijven maar we denken nu toch heel dicht bij de overdracht van de 'Kroezeboom' naar de gemeente te zijn.

Maandelijks wordt er elke eerste dinsdagmiddag van de maand onderhoud gepleegd door onze enthousiaste vrijwilligers in de kas bij Cactus Oase, waar onze leden het hele jaar door gratis een bezoek kunnen brengen.

De thema-avonden, elke tweede woensdag van oktober tot en met maart, worden goed

bezocht en de onderwerpen vallen zeer in de smaak.

Overigens indien er leden zijn met een idee voor zo'n thema-avond, laat het ons weten en wellicht komt uw idee aan bod.

Hetzelfde geldt voor ons jaarlijks uitstapje, wie heeft een idee?

Door de belastingdienst is onze vereniging aangemerkt als culturele ANBI instelling (Algemene Nut Beogende Instelling) d.w.z. dat alle giften of nalatenschap welke naar ons worden overgemaakt voor u aftrekbaar van zowel Inkomsten als Erfbelasting zijn. (bij voorbaat dank).

Het wordt vervelend om het weer te nemen maar we zijn nog steeds op zoek naar bestuursleden, alstublieft denk met ons mee.

Ik wens u het allerbeste en tot de jaarvergadering op 8 maart 2017.

Met vriendelijke groet,
Jaap Holtslag, voorzitter.

Van de redactie

Tijdens het drukproces van de vorige uitgave is het bovenste van de enquête verdwenen. Hier had moeten staan: *de omschrijving, aantal leden die de vraag beantwoord hebben en het uiteindelijke percentage daarvan.*

Een verzoek uit de enquête is meer foto's van vroeger. Van dhr. Wim Marsman mogen we foto's uit zijn collectie gebruiken en in ons archief zijn er natuurlijk ook de nodige.

Met deze uitgave gaan we daarmee van start onder, 'Toen en nu'. We wijken daar maar gelijk vanaf omdat we niet meer altijd vanaf de zelfde plaats een foto kunnen maken.

Mocht u ook geschikte oude foto's hebben dan zijn deze van harte welkom.

U mag ze naar de redactie sturen, graag met beschrijving wat er te zien is.

Kopij

De sluitingsdatum betreffende kopij voor 'Onder d'n Kroezeboom' nr. 2 is 1 april 2017.
U kunt het verzenden naar: E: braakhekkewh84@gmail.com of voor het adres, zie de colofon. Hebt u een interessant onderwerp laat het ons weten.
Met elkaar kunnen we er wellicht een interessant of lezenswaardig stukje van maken.

In Memoriam

Op 4 december 2016 hebben wij afscheid moeten nemen van **Bert Kettelerij**.

Bert was sinds 2003 onze gewaardeerde 2^e voorzitter, hij was thuis in allerlei zaken en kende Reurle als geen ander.

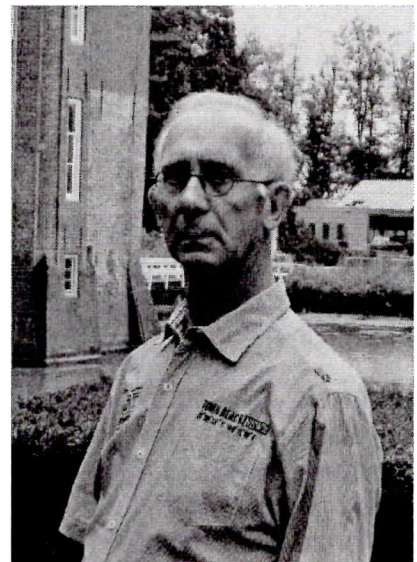
In het bestuur was hij vaak onze 'meester' en corrigeerde ons wanneer het nodig was.

Wij missen in Bert een grote steun en toeverlaat.

Met het Juniorproject kan hij helaas niet meer meedoen.

Wij gaan proberen zijn werk voort te zetten.

Er is niets dat voorgoed verdwijnt, als men de herinnering bewaart.

Wij wensen Gerrie, kinderen, kleinkinderen en verdere familie veel sterkte toe.
Bestuur Historische Vereniging Old Reurle.

Algemene Ledenvergadering

Uitnodiging voor de leden van Historische Vereniging Old Reurle voor de Algemene Ledenvergadering volgens het huishoudelijk reglement van de vereniging.

Datum: Woensdag 8 maart 2017

Plaats: "De Sprankel", Domineesteeg in Ruurlo.

Aanvang: 19.30 uur.

AGENDA

1. Opening en mededelingen.
2. Notulen van vorige vergadering d.d. 11 maart 2016, zie "Onder d'n Kroezeboom" 2^e kwartaal 2016.
3. Ingekomen stukken.
4. Jaarverslag 2016 secretaris, zie "Onder d'n Kroezeboom" 1^e kwartaal 2017
5. Jaarverslag penningmeester 2016 en begroting 2017.
6. Verslag kascontrolecommissie door dhr. H. Tellinga en dhr. K. Vredeveld.
Dhr. H. Tellinga is aftredend en zal worden vervangen door mw. M.S. Bijleveld.
Er zal een nieuw reservelid benoemd worden.
7. Bestuursverkiezing: Aftredend zijn dhr. L.W. Besselink niet herkiesbaar en mw. I. Hummelink wel herkiesbaar.
Dhr. J.H. Holtslag verzoekt om tussentijds af te treden zoals gezegd na zijn benoeming in de Algemene ledenvergadering in 2015.
Door het overlijden van dhr. A.J. Kettelerij zal nog een nieuw bestuurslid moeten worden benoemd. Tot op heden zijn er nog geen kandidaat bestuursleden beschikbaar.
8. Rondvraag
9. Sluiting

Na afloop van de vergadering zal de heer Drikus Semmelink uit Lochem de avond verder verzorgen met als titel "De verrassende wereld van de koffie", hij verzorgt een gezellige, zeer informatieve lezing over koffie.

Jaarverslag secretaris 2016

Jaarverslag secretaris 2016 van de Historische Vereniging Old Reurle.

Bestuur:

Op de Algemene Ledenvergadering d.d. 8 maart 2016 was dhr..H. Wezinkhof aftredend, hij werd herbenoemd.

Het bestuur vergaderde zes keer daarnaast waren er nog een aantal commissiebijeenkomsten.

Activiteiten:

In het afgelopen seizoen hadden we wederom zes thema-avonden, waarop verschillende sprekers voor interessante lezingen hebben gezorgd, de opkomst was zeer goed.

Alle ledenavonden werden gehouden in "De Sprankel".

Zoals gebruikelijk waren de avonden prima verzorgd door Ina Hummelink, Jannie Schepers en Herman Wezinkhof.

Op 25 mei hebben we een mooie excursie gemaakt naar Twente.

Als eerste bezochten we museum De Twentse Welle in Enschede, bij aankomst was er gezorgd voor koffie en krentenwegge.
Daarna brachten we een bezoek aan het zoutmuseum in Delden. We kregen daar veel informatie over de geschiedenis van Twickel, Boekelo en Hengelo, waarin de winning van het zout duidelijk een hoofdrol speelde.
De dag werd afgesloten bij Pannenkoekerie "De Markenrichter" in Ambt Delden, waar kon worden gekozen uit 120 soorten pannenkoeken.
Rond zes uur waren we na een prachtige en zeer geslaagde dag terug in Ruurlo.
Organisatie, bedankt voor jullie werk.

We hadden een kraam op de jaarlijkse braderie.

Voor alle vrijwilligers is er in januari een goed bezochte nieuwjaarsreceptie gehouden in ons archief.

Juniorproject:

Op initiatief van Arjen van Gijssel heeft een werkgroep zich bezig gehouden met het project "Junior onderzoekers", bestemd voor de oudste leerlingen van twee Ruurlose basisscholen. De kinderen bezochten samen met hun leerkrachten ons archief, en mochten daar uit verschillende projecten met thema's uit het verleden van Ruurlo kiezen, daarover informatie zoeken en hier vervolgens een artikel over schrijven, de beste zes artikelen zijn geplaatst in ons tijdschrift "Onder d'n Kroezeboom". Dit gebeurde onder supervisie van medewerkers van de projectgroep, en onder begeleiding van hun leerkrachten.

Het pilotproject kan als zeer geslaagd worden beschouwd.

We overwegen om de twee andere Ruurlose scholen uit te nodigen voor een vervolg van het project.

Tijdschrift "Onder d'n Kroezeboom":

De redactie heeft voor vier edities van een goed gevuld tijdschrift gezorgd.
Redactie wordt zeer bedankt voor het vele en goede werk.

Ook de bezorgers van ons tijdschrift worden hartelijk bedankt voor het bezorgen van de Kroezeboom.

Er is een enquête gehouden onder de leden, om eventuele wensen t.a.v. wijzigingen in ons tijdschrift kenbaar te kunnen maken.

De uitslag van de enquête wees uit dat de leden geen grootse veranderingen wensen en dat we om die reden op dezelfde voet verder gaan in 2017, een kleine aanpassingen in de omslag daargelaten.

Landbouwwerktuigen:

De kasploeg onder leiding van Henk Klein Brinke, heeft weer prima werk verricht.
Elke 1^e dinsdagmiddag van de maand waren ze aanwezig om onderhoudswerkzaamheden te doen. (In de winterperiode vaker om e.e.a. uit te breiden en de tentoonstelling aantrekkelijker te maken).
Alles ziet er weer prima uit, ook zijn er weer een aantal artikelen bijgekomen. Alle "leveranciers" onze hartelijke dank voor uw inbreng.
Kasploegmedewerkers, bedankt voor jullie inzet.

Leden: Op 31 december 2015 stond de teller op 468.

Helaas zijn ons in het afgelopen jaar, opnieuw leden ontvallen. Hierbij wil ik in het bijzonder stilstaan bij het overlijden van ons bestuurslid en 2^e voorzitter Bert Kettelerij. Bert heeft in de afgelopen jaren veel gedaan voor Old Reurle en we zijn hem hiervoor zeer erkentelijk. Op onze website staat een herdenkingsbericht over Bert.

We hebben de familie van de overleden leden onze deelneming betoond met onze aanwezigheid op de uitvaart of een condoleance. Allen blijven in onze herinnering.

We hebben nieuwe leden mogen verwelkomen, ook waren er om verschillende redenen enkele opzeggingen.

Nieuwe leden zijn vanzelfsprekend van harte welkom. Aanmelden kan met een inschrijvingsformulier via de secretaris of door invulling van het formulier op de website.

Boeken, dvd's:

Onze artikelen worden regelmatig via onze website besteld.

De prijzen hebben we verlaagd.

Nieuwe leden ontvangen het boek "Ruurlo van 1900 tot Berkelland" cadeau.

Website: www.oldreurle.nl

Onze website is door Jan Gotink geheel vernieuwd en wordt veel bezocht.

Jan wordt bedankt voor het vele werk.

De website wordt nog steeds uitgebreid met nieuwe aanvullende informatie.

Foto's en andere interessante stukken over Ruurlo blijven van harte welkom.

Ook in 2017 zijn we genomineerd voor de mooiste en beste website.

Adverteerders:

Het merendeel van de adverteerders heeft het contract verlengd.

Alle adverteerders worden zeer bedankt voor hun medewerking.

Archief:

Elke woensdagmorgen zijn we aanwezig om werkzaamheden uit te voeren.

Het archief is verbouwd. De ruimte is opgedeeld, en wordt daarmee gedeeltelijk ook door andere werkgroepen uit Ruurlo gebruikt.

In het afgelopen jaar is er weer veel werk verricht om alles op orde te brengen en verder te digitaliseren.

Van oktober tot mei zijn we, op de eerste woensdagmiddag van de maand, open voor bezoekers. Daarnaast ook op afspraak.

Het bestuur wenst u allen een goed en gezond 2017.

Ruurlo, 8 maart 2017.

L.W. Besselink, secretaris.

Voor akkoord: J.H. Holtslag, voorzitter.

Pater Frans: missionaris in oorlogstijd

Pater Frans Roeloffzen was een Missionaris van Afrika, een zgn. Witte Pater. In 1943 werd hij tot priester gewijd maar de jonge pater kon vanwege de oorlog niet als missionaris naar Afrika vertrekken. Hij werkte daarom tijdelijk als assistent in o.a. de parochies Borculo en Ruurlo. Onlangs ontvingen we een document uit 1994 waarin Pater Roeloffzen 50 jaar na dato terugblijkt op zijn tijd in Ruurlo. Hij was toen 77 jaar en de oorlogsherinneringen kwamen vaak bij hem boven. Hij beschrijft zijn rol bij de opvang van de Canadese piloot Mike Laffin wiens Halifax bommenwerper neerstortte bij de Semmeltjesdijk en zijn ervaringen met de Duitsers en collaborateurs tijdens zijn werk voor Vluchtelingenverzorg. Het is een persoonlijk document over het woelige leven van een jonge bevlogen missionaris in Ruurlo. Onderstaand volgt de letterlijke tekst van de herinneringen van Pater Frans Roeloffzen zoals hij die destijds (1994) heeft opgeschreven.

Bert Feringa

“Het is vrijdagavond 16 juni 1944. Op het vliegveld Croft in Engeland staan 15 bommenwerpers startklaar. De opdracht is Sterkrade bij Duisburg in het Roergebied te bombarderen. Voor squadron 434 van de Royal Canadian Airforce (RCAF) is dit het eerste doel in Duitsland sinds februari 1944. Van deze 15 machines zullen er vier niet terugkeren. Eén komt al gauw terug vanwege een defect aan het bommenvzier. De overige tien komen op Zaterdagmorgen 17 juni behouden terug op hun basis Croft.

De Halifax DLK 801 is na een lange start om 22.42 air borne (van de grond). Naast boordkanonnen vervoert het 18 bommen van 500 engelse ponden: samen zo'n 4500 kilo. Aan boord zijn er zeven man:

Piloot is de Canadees Mike A. Laffin, 26 jaar. R.C.A.F nr. 124642.

Hij maakte al 23 aanvallen (sorties) mee in de 109 actieuren.

Flying -officer J.H. Martin, ook Canadees, was navigator R.C.A.F nr. 247723. Maakte 20 sorties in 102 uren.

De bemanning van de Halifax DLK 801 staand tweede van links piloot Mike Laffin linksonder boordschutter Clair Söderström.

Canadees G.A. Chapman R.C.A.F. nr. 273389 maakte 20 sorties in 102 uren.

Canadees K.J. Donaldson R.C.A.F. nr. 130256 maakte 15 sorties in 79 uren.

Canadees Sergeant Clair Victor Söderström uit Winnipeg (W. Canada) was boordschutter (airgunner) R.C.A.F nr. 2052270. 21 jaar Hij maakte 20 sorties in 102 uren.

Canadees Sergeant C.W. Wentworth maakte 20 sorties in 102 uren.

De Engelsman E.J. Druett van de Engelse Royal Air Force maakte 20 sorties in 102 uren.

Tot 15 Juni 1944 maakte dit squadron 138 aanvalsvluchten. Acht machines kwamen niet terug.

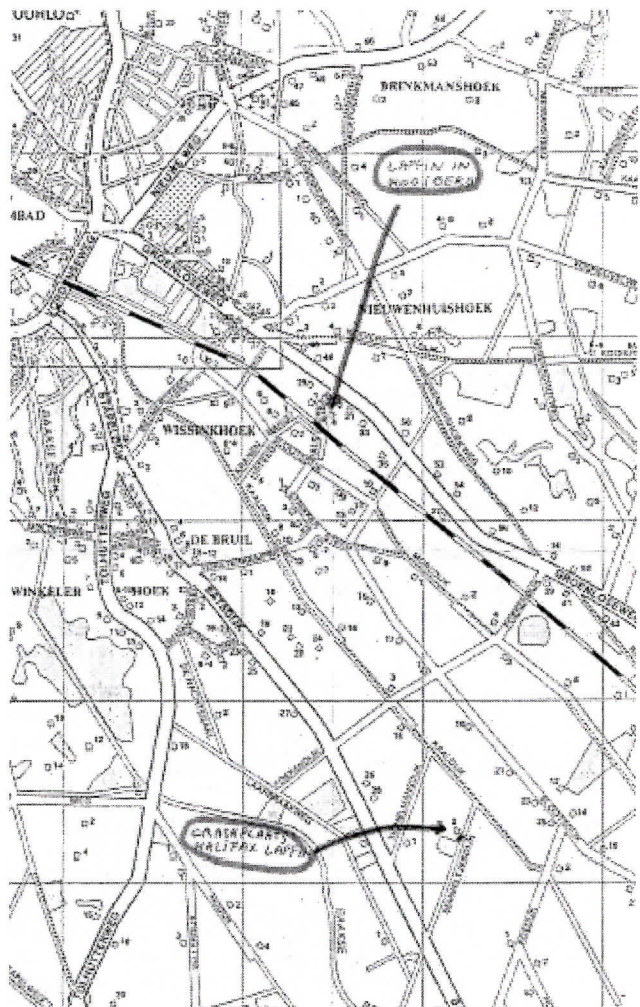
Halifax bommenwerper.

De DLK 801 gooide zijn bommen af boven het gemarkeerde gebied van Sterkrade, maar liep op de terugweg averij op, door afweergeschut of Duitse nachtjagers....

De piloot Mike Laffin gaf boven Lievelede door de intercom het bevel: "Bail out" (Spring er uit).... In Ruurlo's Broek aan de Semmeltjesdijk vlak bij de boerderij van de fam. Veenendaal stortte de Halifax neer. Söderström kwam om in de vlammen...

Hij ligt nu begraven in Ruurlo op de algemene begraafplaats aan de straat naar Borculo. Op de grafsteen van Söderström, omgekomen 17 juni 1944, pas 21 jaar, staat: "Through joys and sorrows, smiles and tears his memory will be ever cherished". (Door blijdschap en verdriet, door lach en traan zullen we altijd aan hem terugdenken)

Meer geluk had Mike Laffin. Per parachute daalde hij veilig neer in de buurt van Ruurlo en verstopte zich in de Hooiberg bij Palssteeg 4 (toen G.10 bij W.M. Franck, nu G. Denneboom) Hij durfde niet voor de dag te komen. Hij verborg de parachute in het hooi.

Toen het nacht geworden was, ging hij op pad, gedreven door honger en dorst... Het was zondagnacht 18 juni. Zelf dacht hij ergens in Duitsland te zijn geland... Hij bad de Rozenkrans, zag vooraan de katholieke kerk en belde aan bij de er naast gelegen pastorie. Daar was ik assistent bij pastoor Jan van Soest, omdat ik niet naar Afrika kon vanwege de oorlog.

Marie, de huishoudster uit Azewijn, deed de deur open toen er gebeld was, maar ook direct weer dicht. Ze maakte de pastoor wakker en zei "Er steet ne dronken duitsse soldaat vuur de deur"..... De pastoor zei haar: "Stuur de pater er maar op af".

Ik opende de deur en hands-up stond daar Mike in Canadees vliegjack met op de epauletten :R.C.A.F.

Gelukkig had ik in 's Heerenberg genoeg Engels geleerd. Want hij kwam van New Waterford, Nova Scotia, Canada. Hij vroeg me, via het Rode Kruis aan zijn vader John Laffin te laten weten dat hij gezond neergekomen was. Hij at een heel brood op en dronk een hele fles melk. Ook haalde hij een bedrukte zakdoek te voorschijn, waarop de kaart van Rijnland en een deel van Nederland. Ik wees hem aan, waar hij nu zat... Ruurlo stond er duidelijk op.

Hij wilde niet blijven en ook geen burgerkleding. Hij wilde wel terug naar Engeland. "Ik ga me melden bij de directeur van de gasfabriek in Zutphen: die zorgt wel voor verdere stappen". Achter het kerkhof wees ik hem de weg naar het Station van Ruurlo: daar rechtsaf naar de grote weg: daar linksaf naar Doetinchem en Zutphen. De volgende dag hoorde ik, dat de Duitsers hem opgepikt hadden en dat hij zat bij de Landwacht in Ruurlo. Ik ging er op af, en we deden net, of we elkaar nog nooit gezien hadden. Vandaar werd hij overgebracht naar Zutphen of Venlo. Dat herinnert Mike zich niet meer...

Ik werkte voor "Vluchtelingenzorg" in Ruurlo. Op weg naar boeren om wortelen en meel te halen, werd ik aangehouden door marechaussee Stap. Hij wilde mijn fiets.... "Sorry, maar ik kan mijn fiets niet missen. Als je die pikt, krijg je mij erbij". Omdat ik zijn verleden in 's Heerenberg maar al te goed kende, en dat ook liet merken, nam hij me mee naar de S.D. (Sicherheitsdienst Arnhem) in huize Holland in Lochem. Die lieten me opsluiten in de kelder van de schouwburg in Lochem. De Landwacht zat er boven. Ik moest dikke, slappe Poolse aardappels schillen. De commandant vertelde, toen ik aanmerking maakte over de slechte kwaliteit "Eerst hadden we aardappels van een lid van de beweging (N.S.B.), maar nu van een andere groenteboer, geen lid van de beweging"..... Na enkele dagen werd ik verhoord door de S.D. Die hadden intussen

mijn kamer in Ruurlo doorzocht om belastende papieren te vinden. In mijn agenda vonden ze het adres van de vader van Mike.... Voor Ruurlo had ik ook geassisteerd in Borculo: op een telefoontje van het gemeentehuis had ik de oude pastoor Kroot in het lijkenhuisje verstopt. Toen ik door de tuin terugkwam in het huis, stond daar de S.D. met de vraag "Wo ist der pfarrer Kroot?". Samen onderzochten we de hele pastorie, maar ze vonden niets... Ook daar had ik ze de huid volgeschoten en dat hielp... Ook in huize Holland. Ik mocht me niet meer inlaten met vluchtelingenzorg in Ruurlo. Ik beloofde niets. "En mijn fiets?? "Dat was maar bijzaak," zeiden ze. Ze stuurden me het bos in en 10 minuten later reed ik op een geleende fiets richting Ruurlo.

Na de bevrijding schreef ik vanuit Zuid Engeland naar de vader van Mike. Dat was in 1946. Ik hoorde toen dat Mike zwak maar gezond was teruggekomen uit het "Stalag" in Duitsland.

Pater Frans Roeloffzen in Tanzania.

In Tanzania kreeg ik weer contact met Mike en de laatste jaren regelmatig. Na een studie voor tandarts in Montreal vestigde hij zich als tandarts in New Waterford N.S. Rond 1983 stierven zijn vliegtuigmakkers Martin en Donaldson. C.W Wentworth zocht hem op in 1987. E.J. Druett is van Engeland. Diens moeder was een Nederlandse. Druett en Wentworth werden door de Nederlanders verborgen gehouden totdat de oorlog voorbij was. Waar?? Misschien boven de school aan de Bruil te Ruurlo??

Mike Laffin is net als ik 77 jaar in 1994. Hij ging ook in de politiek en werd member of the Nova Scotia Legislature. Nu is hij met pensioen.

Na 50 jaar komen de oorlogsjaren vaak bij me boven. Het was een spannende tijd voor een jonge missionaris. En ik heb veel respect voor die Canadezen, die zo jong de oorlog moesten doorstaan.

Delen van de verbrande Halifax zijn te zien in Avogs crash-museum, Europaweg 36 in Lievelede.

Mike is nu 77 jaar. Hij durft waarschijnlijk geen tocht meer aan naar Nederland. Jammer ik zou hem graag na 50 jaar weer eens terugzien....

F. Roeloffzen, 30 December 1994

Naschrift

Piloot Mike Laffin en Frans Roeloffzen hebben elkaar nooit meer ontmoet. De gezondheid van Mike Laffin liet destijds in 1995 (herdenkingsjaar 2^e WO) een reis naar Nederland niet toe. Hij leeft nog steeds en is nu 99 jaar. Pater Frans Roeloffzen is na een welbested leven in 2007 overleden. Hij heeft na de oorlog 27 jaar gewerkt als missionaris in Tanzania en daarna 15 jaar als pastor in Twente.

Het doel van de geallieerde luchtaanval op 16 juni 1944 was een raffinaderij complex in Sterkrade nabij Duisburg en Oberhausen in het Roergebied. Er waren 321 vliegtuigen bij betrokken. De aanval was geen succes en de verliezen waren vrij hoog (31 bommenwerpers).

De tegenstand van Duitse jachtvliegtuigen en lucht afweer was sterker dan ingeschat. De terugvlucht ging langs een Duitse nachtjagerbasis (Twente). De piloot Mike Laffin had daarvoor bij de briefing gewaarschuwd maar de vluchtplanners gingen uit van een bewolkte, mistige nacht waardoor de nachtjagers aan de grond zouden blijven. Dat was niet het geval. 150 luchtmacht soldaten werden gedood.

50 werden gevangen genomen acht piloten doken onder. Aan de Duitse kant werden op de grond 21 Duitsers en zes buitenlanders gedood en 18 huizen in de omgeving vernield. Het bombardement had nauwelijks invloed op de productie van de raffinaderij.

De Halifax van Mike Laffin laat op 17 juni 1944 om 01.27 haar bommen vallen boven Sterkrade en begint aan de terugvlucht. Om 01.36 uur ontdekt staartschutter Wentworth een vliegtuig achter hen.

De piloot begint een ontwijkingsmanoeuvre. Het lijkt loos alarm. Daarna klimt het vliegtuig naar 16000 voet. Kort daarna om 01.40 uur ontdekt de staartschutter twee Duitse nachtjagers (Ju-88) die van achteren snel naderen. De piloot zet opnieuw een ontwijkingsduik in terwijl de boordschutters vuren op de Duitse nachtjagers. Eén wordt beschadigd en stort brandend neer volgens staartschutter Wentworth. Een andere Duitse nachtjager vuurt en raakt de rechtervleugel van de Halifax. Söderström meldt vanuit de bovenste geschutskoepel dat de buitenste motor in brand staat. Even later meldt Söderström dat de binnenste motor van de rechtervleugel ook in brand staat. Piloot Mike Laffin informeert of er gewonden zijn. Niemand is gewond. Dan rapporteert Söderström vanaf de bovenste geschutskoepel dat de hele vleugel nu in vlam staat. Mike Laffin geeft bevel het vliegtuig te verlaten. Jim Martin springt eerst, gevolgd door Greg Chapman en Ken Donaldsen. Cliff Wentworth klimt uit zijn staartkoepel en gaat naar de deur achter de linkervleugel. Voorin onder de cockpit gaat Jack Druett naar het hoofdluik in de vloer van het vliegtuig. Clarence Söder-

ström klimt uit de bovenste geschutskoepel en gaat op weg naar de deur achter de linkervleugel. Jack Druett springt eerst, Cliff Wentworth, de staartschutter ziet Clarence Söderström naderen met zijn parachute en springt ook naar buiten.

Piloot Mike Laffin hoort dat Söderström rapporteert dat iedereen het toestel heeft verlaten. Terwijl hij een Duitse nachtjager ziet naderen roept hij dat Söderström als de bliksem moet springen. Op dat moment treft een mitrailleursalvo van de Ju-88 de voorkant van de Halifax. Het vliegtuig wordt onbestuurbaar, rolt opzij naar rechts en naar beneden. De piloot Mike Laffin valt omlaag en slaagt er in via het open luik onder de cockpit uit het toestel te springen. Clarence Söderström blijft al dan niet gewond achter in het vallende vliegtuig. Het vliegtuig stort neer bij de Semmeltjesdijk. Duitse soldaten vinden zijn lichaam in het voorste deel van het neergestorte vliegtuig.

Jim Martin, Greg Chapman en Donaldsen worden door de Duitsers gevangen genomen en brengen de rest van de oorlog door in krijgsgevangenenkampen.

Wentworth en Jack Druett duiken onder met hulp van mensen in de buurt.

Niet boven in de school bij de Bruil zoals pater Frans dacht maar bij Jan Reukers. Met behulp van Hendrik Wieggers en het Aaltense verzet keren zij via een pilotenlijn veilig terug naar bevrijd gebied.

Piloot Mike Laffin wordt na zijn gevangenneming door de Duitsers afgevoerd naar het krijgsgevangenenkamp Luft 7 in Bankau (Polen) Vanwege de oprukkende Russen maken de krijgsgevangenen begin 1945 een 200 km lange mars naar kamp Luckenwalde ten zuiden van Berlijn. Eind april worden ze daar bevrijd door Russische tanks. Begin mei steekt hij de Elbe over waar de geallieerde troepen zich over hem ontfermen.

Marechaussee Stap die Pater Frans najaar 1944 arresteerde was een beruchte NSB'er. In 1935 toen hij 24 was werd hij lid van de NSB. Hij werd in 1938 grenscontroleur te 's Heerenberg. Daar heeft

Pater Frans een deel van zijn missionarisopleiding gevolgd en toen al kennigemaakt met de slechte reputatie van Stap. In maart 1944 kwam marechaussee Stap naar Ruurlo.

Stap werkte nauw samen met de SD bij de opsporing van Joden, verzetsstrijders en onderduikers en maakte zich ook schuldig aan diefstal en oplichting. Er is 5 keer een aanslag op zijn leven beraamd door het verzet.

Marechaussee Stap heeft in Ruurlo bij toeval en onwetend ook de bekende verzetsheld Frits de Zwerver (ds. Slomp) gearresteerd. Deze is later door het verzet op spectaculaire wijze bevrijdt uit de Koepelgevangenis te Arnhem. Stap is na de oorlog in eerste instantie tot levenslang veroordeeld. Later werd de straf in cassatie omgezet in 20 jaar. Hij is in 1957 vervroegd vrijgelaten.

Het gebouw van de Sicherheits Dienst in Lochem dat Pater Frans "Huize Holland" noemt, moet Huize Onland zijn, een villa aan de voet van de Lochemse Berg.

De villa bestaat niet meer.

Geraadpleegde literatuur:

Jan Oonk/Bert Leuverink,
De harmonica bleef 5 jaar stil, april 1995.

Het Grote Gebod.

Gedenkboek van het verzet in LO en LKP tijdens de 2^e WO.

In het bijzonder G. Spanhaak, LO Gelderland.

RCAF 434 Squadron 1943-1945.

<http://www.rcaf434squadron.com>

Alan Soderstrom,

Night raid on Happy Valley

<http://www.rcaf434squadron.com/happy-valley/>

Een gedetailleerd verslag van de vlucht van de neergestorte Halifax.

<http://www.wo2-verzet.nl/Literatuur.html> Dick

Kaajan, Nieuw licht op arrestatie en bevrijding van Frits de Zwerver in mei 1944.

http://www.lavigerie.nl/html_nl/dcd%20roeloffzen.html Informatie over het leven van Witte Pater Roeloffzen.

Boom sui generis

Arjen van Gijsel

Boom der bomen. Grote machtige eik, enig in zijn soort waaronder de Germanen ooit hun geschillen beslechtten. Machtig en mystiek. Nu ingeperkt in een dorps tuin, als het perfect bewijs van de grote naoorlogse gemeentelijke expansiedrift.

Want zij, kroeze boom, stond eeuwen vrij zwevend in een enkel aan de weergoden overgeleverd open veld. Een rijzig voorkomen, te midden van gouden aren, die voor haar het hoofd bogen tot aan de horizon. En als indertijd een rouwstoet knarsend het pad langs haar wortels passeerde, luidden er als een wonder klokken van die andere grote beeldbepaler, de Dorpskerk. Vandaar haar bijnaam van het 'luid-bosje'. Het was een vast verbond: kerk en boom, boom en kerk.

Volgens de deskundigen is haar eigen oorsprong duidelijk uit een tijd waarin het Nederduits Gereformeerd Geloof al even de staatsreligie vormde. Toen de Dorpskerk al jaren sober in handen was gesteld van de aanhangers van de Reformatie, die haar

hadden ontdaan van katholieke beelden en oude roomse luister. De boom groeide en werd de plek waar men zich van lieverlee na gedane arbeid verzamelde om de dorpsnieuwjes te wisselen. Die Kroezeboom dus, het symbool van germaanse, gereformeerde, gemeenschappelijke en gemeentelijke oorsprong.

Iemand moet dat een doorn in het oog zijn geweest. En ziedaar, sinds een tijdje - en niemand weet hoe lang - omarmt deze acht stammige eik liefdevol een verguld Christusbeeldje. Wie haar heeft geplaatst en met welk motief, niemand die het weet. De oude eigenaren van huize Arcadia kunnen het niet vertellen, ze zijn zojuist vertrokken en de nieuwe zijn nog niet gearriveerd. En zoals elders in dit blad al gesteld, zal onze vereniging Old Reurle de boom binnenkort weer aan de gemeente overdragen. Een beeldje dus in een vacuüm van eigenaren.

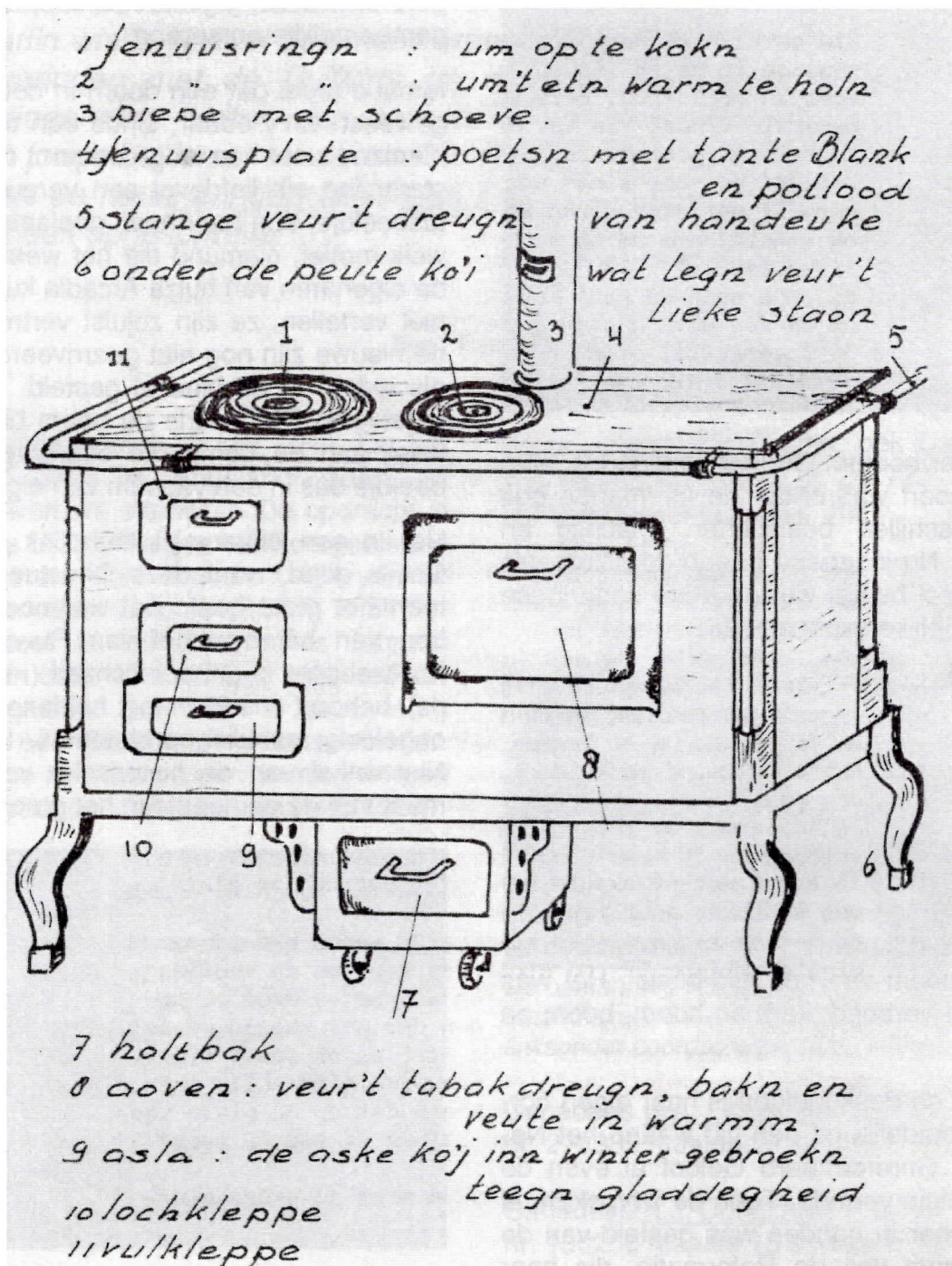
Het is een onvervalst katholiek symbool. Dat is goed, want deze Christus compleetert het grote beeld dat we moeten hebben van hét symbool van Ruurlo. Deze Kroezeboom is geheel zichzelf (=sui generis), behoort ons állen toe: heidens, gelovig, ongelovig, seculier, protestants, katholiek. Niet enkel van de historische vereniging, maar van de gemeente in het groot.

“ 't Fenuus”

't Fenuus: dat za'k neet gouw vegetn, was neet allene maor veur 't etn: daor wodn op eprutjet en edaone, bie veteld en op e braone, 'tstond in 't midn von 't hoos, a'j daor bie zat n, veuln ie oe thoos.

B. Weeink

Gin enkel dink namp vrogger in hoes zonne centrale plaatse in as 't fenuus. 't Wark daoran begon 's mons ah heel vrog.

Eers mos e anemaakt wodn. Dat was meestal 't wark van Va. Ne olde krante, wat holtspäone, luk peteröllie, 'n betje koln en doar ging 't hen! As de schossteen nog luk klam was, begon e meestal met slim rookn en kwalmm. Ie kon trouwns ok vergetn hemm um de schoeve lös te zetn. Dat was lieke lank. Al gauw wodn de pannekoekspanne veur 'n dag ehaald um dn dag met 'n steveg mäöltje te könnn beginn.

'n Waterkettel ston 'n heeln dag op 't fenuus um warm water te hemm. Wat ter ok zo'n betje 'n heeln dag opston, dat was de koffiekanne en 'n stelpenneke met melk. Bie leu waor de koffie altied broen was ko'j dan ok better gin koffie drinkn, a'j neet zeker wistn dat e pas ezet was.

Onbezeens heeln ze der ok wah vake 'n waterkettel nog maor weer is baovm.

De stelpennekes met melk hadn ok zo eur eigen laevn. Hoo later op 'm dag, hoo broener da'j der inkekn. 't Vleus was mangs zo dikke, da'j der eerst met 'n lepeltjen deurhen mostn stekn.

An de stange um 't fenuus was ok van alles te vindn: natte sökke, ne waskeldoek, ne theedook en ne handdook den van 't vake opdreugn zo zoer kon stinkn. 'n Aoven was ok iets bezunders.

Wat 'n fees, as Moo op vriedag an 't bakn ging! Eerst'n paar stoetns en as 'n aoven wat ofekeuld was, ging der nog ne plate met keukskes achteran. As de leu in 'n winter slim kolde veute hadn, dan ging de kleppe lös, ne stool der veur en de veutjes der in! Bie wat leu lae der ok wah ne veldkei of ne baksteen in. 's Aovens wodn den der oet ehaald en met ne krante der umhen in bedde eleg as ne soort kruke.

Met de fenuusplate hadn de vrouwleu slim völle wark. As de melk aover ekokt was, brann dat op de plate vaste en dan kom 't in de kökn stinkn of ter 'n peerd beslaagn wodn. Ieder huus had wal zo'n deusken waor de onderhoudsmiddeln in-

zatz: 'n stuksken schoerpapier - mark "Tante Blank" -, ne zwatte lappe en potlood (kachelglans). Der kon dan zonne benauwden loch in de kökn hangn dat e oe den aom haoste afsneed. As dat karwei achter de rugge was, ko'j oe ok in de plaatse wah speegeln. De kinder hadn daor trouwns ok weer wat bie oetevonn.

A'j op zonne plate spijn, dan gliern dee dröpels zo mooi aover 't fenuus, tutdat ze argens vaste leepm en daor oetdreugn. Op dee plaatse zat dan weer ne vlakke.

's Moandags en 's zaoterdags waarn heel ampatte daagn. 's Moandags was 't waskeldag. De wasbusse wodn zundags al opezet en prutteln zo dn heeln nacht vedan. Foj, wat ne trammelant hadn de vrouwleu vrogger met 't wasken! 's Zaoterdags ston ok 'n heeln dag ne wasbusse met water op 't fenuus. Zo teeng 'n aovend ging 't hele spul in 'n teil um zik te baadn. Eerst de kleinsten en op 't leste de grootn. Zo no en dan kwam ter wat heet water bie en wodn de zeepzodde met 'n schoemspaon ofeschept. Moder kek dan as ne trotse kloeke rond, as 't hele spul dan zo mooi glom um 'n zundag in te zetn.

Op vezuuk van Minie Nijenhuis uit; "Woordnbook van 't plat van Eibarge en omgeving".

Toen en nu

1900

*Op de voorgrond een kerkepad, op bijgaande plattegrond omcirkeld,
Het ging vanaf het kerkplein langs de boerderij daar waar nu de Kerkstraat is.*

1907

*We zien op beide foto's de boerderij van de fam. Gijgink aan de linkerkant.
Aan de rechterkant de tuinen van de woningen aan de Dorpsstraat o.a. van Brinkerhof.
Op de achtergrond de toren van de Willibrorduskerk.*

Beide foto's uit de collectie van dhr. Marsman.

Oproep betreft kerkepaden

De Stichting Vrijwilligers Natuuronderhoud (SVN) afdeling Ruurlo (<http://www.svn-ruurlo.nl/>) richt zich op behoud en onderhoud van natuur rond Ruurlo. De stichting is bezig met een vooronderzoek over kerkepaden en de mogelijkheid om een 'rondje' Ruurlo te realiseren. In andere kernen in de Achterhoek is dat al gelukt. Opzet is om oude kerkepaden te verbinden met b.v. knooppunten van fietsroutes om zo een rondje te maken, dat een mooie indruk geeft van het gebied met zijn variatie in natuur en landerijen.

Wat de SVN graag wil weten is; wat zijn historische of modern interessante plekken om te bezoeken? Vooral ook locaties die buiten de kern liggen, die tussen de fietsroutes liggen? Te denken valt aan bijzondere

vegetatie, (historische) boerderijen, gebouwen, archeologische plaatsen enz. Wat zou een interessante route zijn, grofweg binnen de lijnen van de Meibeek, de Lebberbrugge, het Medler en de Veldhoek met Ruurlo? Het blijkt dat ons archief hierover veel te weinig gegevens heeft. Dus wie helpt ons deze aan te vullen?

Meld u zich zelfs aan, al is het voor het kleinste paadje: waar ze nog zijn of waar ze waren. Waar zouden mooie rustplaatsen kunnen worden aangelegd? We komen graag tot een gedetailleerde kaart om ze in te tekenen en komt u niet naar het archief, sturen mag natuurlijk ook.

Suggesties zijn welkom. Het adres van de SVN Ruurlo is bij Freddy ter Maat, Irenelaan 1, 7261 BT Ruurlo. T: 0573-46002

Historische Vereniging Old Reurle: Opgericht 15 februari 1984
Sinds januari 2013 culturele ANBI instelling

- Voorzitter:** Dhr. J.H. Holtslag, Stationsstraat 10c, 7261 AD Ruurlo
T: 0573-453904 E: jh.holtslag@concepts.nl
- Secretaris:** Dhr. L.W. Besselink, Noorderweme 6, 7261 PX Ruurlo
T: 0573-452376 E: leobesselink@concepts.nl
- Penningmeester:** Dhr. A.J. Schepers, Stationsstraat 10, 7261 AD Ruurlo
T: 0573-452409 E: a.schepers@concepts.nl
- Bankrekening:** Rabobank Noord- en Oost-Achterhoek
Rekeningnummer NL48 RABO 0356 7229 96
t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle
- Tweede voorzitter:** Vacant
- Bestuursleden:** Mw. J. Schepers-Abbink, Stationsstraat 10, 7261 AD Ruurlo
T: 0573-452409 E: a.schepers@concepts.nl
Mw. I. Hummelink-Klein Brinke, Strikkersteeg 11, 7261 RW Ruurlo
T: 0573-453531 E: b.hummelink@telfort.nl
Dhr. H. Wezinkhof, Kapelweg 4, 7251 KM Vorden.
T: 0575 556427 E: wezink@planet.nl
- Organisatie jaarprogramma:** Mw. J. Schepers-Abbink, Mw. I. Hummelink-Klein Brinke
- Archeologische Werkgroep**
Coördinator: Dhr. H. Meulenveld, Vordenseweg 4, 7244 PS Barchem
T: 0573-491319 E: henk.meulenveld@wxs.nl
- Landbouwwerktuigen**
Coördinator: Dhr. D.H. Klein Brinke, Kooiersdijk 2, 7261 RB Ruurlo
T: 0573-452048 E: lireko@hetnet.nl
- Redactie**
'Onder d'n Kroezeboom': Mw. W.H. Braakhekke, Hengeloseweg 8, 7261 LV Ruurlo
T: 0573-453496 E: braakhekkewh84@gmail.com
Mw. G.M. Dijkman-Spijker, Branderveenweg 4, 7261 RE Ruurlo
T: 0573-491250 E: dijkman.spijker@hetnet.nl
Dhr. A. Feringa, Haarweg 6, 7261 LE Ruurlo
E: aferinga@xs4all.nl
Dhr. A.K. van Gijssel, Haarskamp 55, 7261 ZB Ruurlo
T: 0573-450221 E: a.k.gijssel@zonnet.nl
- Verspreiding Kroezeboom:** Mw. J. Schepers-Abbink
- Internetsite:** www.oldreurle.nl E: info@oldreurle.nl
- Archief:** In de Bibliotheek, Dorpsstraat Ruurlo, opening elke
1° woensdagmiddag van 1 oktober-1 mei 13.30-16.30 uur
en op afspraak. E: oldreurle@gmail.com
- Contributie per seizoen:** € 16,00 persoonlijk lid, € 25,00 voor echtparen.
Bij toezending per post € 10,00 extra voor portokosten.
Kamer van Koophandel te Arnhem, inschrijfnummer 40103401
Het kwartaalblad Onder d'n Kroezeboom is ingeschreven
onder het nummer ISSN 0929-919X